

Warszawa, 15 czerwca 2019 r.

Oświadczenie ws. zapowiedzi Ministerstwa Sprawiedliwości pozwaną pracowników naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego

Helsińska Fundacja Praw Człowieka stanowczo protestuje przeciwko zapowiedzi Ministerstwa Sprawiedliwości¹ pozwaną pracowników naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego za nieprawdziwe, według Ministerstwa, stwierdzenia zawarte w opinii do projektu zmian Kodeksu karnego i innych ustaw².

Zdaniem HFPC, takie działanie Ministerstwa stanowiłoby bowiem bezprecedensowe naruszenie prawa do swobody działalności naukowej oraz swobody wypowiedzi. Mogłoby także wywołać efekt mrożący, uniemożliwiając w przyszłości debatę publiczną na temat aktów prawnych o istotnym publicznym znaczeniu.

Za niedopuszczalny uznajemy fakt, że podstawą powództwa miałyby być opinia naukowa, która ze swojej natury ma subiektywny charakter i nie powinna być w ogóle rozpatrywana w kategoriach prawdy czy fałszu, a zawarte w niej tezy nie powinny podlegać dowodzeniu w sądzie. Podkreślić także należy, że zarówno w orzecznictwie sądów polskich, jak i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, swoboda wypowiedzi w kontekście naukowym jest szczególnie chroniona (m.in. *wyrok Sapan p. Turcji z 8 czerwca 2010, skarga nr 44102/04*). Ponadto, jak czytamy w Rekomendacji 1762 (2006) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy „akademicka swoboda wypowiedzi i formułowania opinii oraz prowadzenia badań naukowych nie powinna podlegać restrykcjom. Historia dowodzi, że naruszenie akademickiej swobody wypowiedzi i działalność naukowej prowadziło do intelektualnego regresu, a w konsekwencji stagnacji społecznej i ekonomicznej”.

Opiniowanie aktów prawnych, a zwłaszcza zmian w Kodeksie karnym, wobec niepowołania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego, jest nie tylko prawem, ale i moralnym obowiązkiem środowisk naukowych. Powinno być zatem przyjmowane z wdzięcznością przez osoby sprawujące władzę publiczną, ponieważ pozwala na uwzględnienie różnych punktów widzenia i uchwalenie lepszego prawa. Natomiast reakcja w postaci skierowania przez Ministerstwo Sprawiedliwości pozwu przeciw autorom krytycznej opinii projektu legislacyjnego niebezpiecznie wykracza poza standardy państwa demokratycznego.

¹ Por. komunikat zamieszczony na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości: „Ministerstwo Sprawiedliwości wytoczy proces cywilny w obronie swojego dobrego imienia w związku z kłamstwami dotyczącymi reformy prawa karnego”, opublikowany 15 czerwca 2019 r. na stronie internetowej pod adresem: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/ministerstwo-sprawiedliwosci-wytoczy-proces-cywilny>

² https://kipk.pl/dokumenty/opinia2_nowelizacja2019.pdf